

Достойно минало, ВПЕЧАТЛЯВАЩО НАСТОЯЩЕ...

Първо основно училище „Св. Св. Кирил и Методий” е учебно заведение с вековна традиция - любимото училище на стотици неврокопчани. Неговата 160-годишна история започва в далечната 1860 година.

Училищното помещение в хигиенно отношение не е задоволително. То е стара постройка с малки класни стаи и малки прозорци, с северно изложение (строено през 1860) год. без специален планъ, но въпреки това помещението нужниците и двора през годината се държат чисти. Нужно е само залона и класнетъ стая да се мажат най-малко три пъти съ подово масло, за да има по-голяма гаранция за запаване здравето на ученицитъ и учителитъ; през годината епидемически болести нѣма. По отношение личната хигиена на ученицитъ въ класъ и вънъ се е действувало най-много, съгласно педагогическитъ изисквания. Примѣра, подражаннето, съревнованието и навика не се изпуснати изъ предвидъ презъ цялата година.

ГЛАВЕНЪ УЧИТЕЛЪ:

За съжаление, първият запазен училищен албум е въведен през 1928 година. Той пази спомените за всеотдайни учители с големи сърца:

Борис Праматарски – *главен учител* в периода 1932-1935 година. Основан е фонд *Бедни ученици*. Открива се безплатна трапезария за крайно бедни ученици от Македонското просветно дружество. Започва да функционира дружество „Червен кръст“, което се грижи за откриване на летовище в Пирин за слаби и бедни деца.

Училището притежава завидно за времето си имотно състояние - има 536 декара ниви, от които 28 декара градини.

Кръстьо Тодоров - *главен учител* в периода 1933-1938 година. Завършил е Серското педагогическо училище.

Велик Петков Попов – учител в училището, както и в другите първоначални училища в града, от учебната 1914/15 година, а през 1936 година е главен учител. Библиотечният фонд на училището се увеличава до 500 тома.

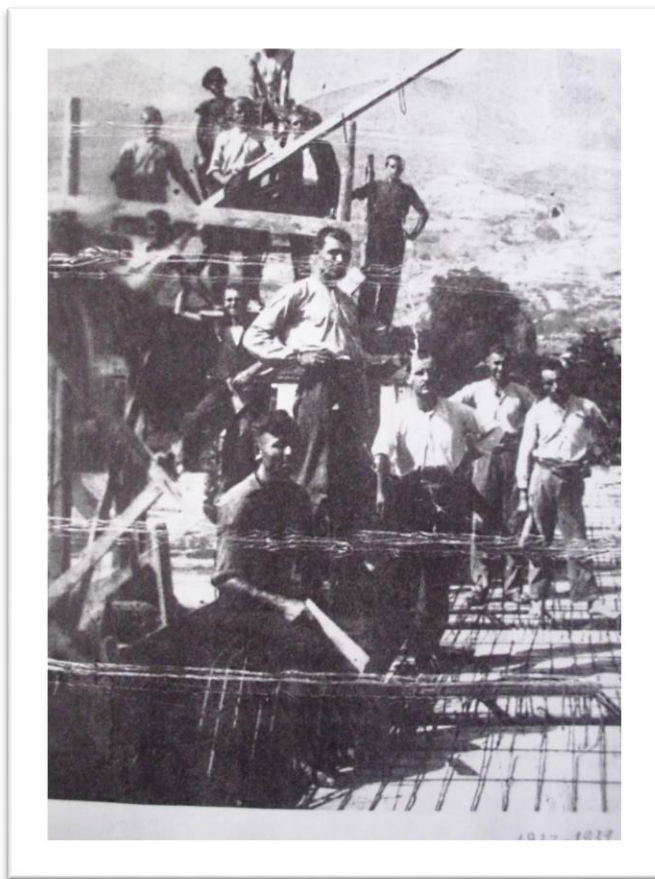

Първата съхранена летописна книга разказва:

„От днес, 10 септември 1939 година се туря начало на съществуване на ново училище под име „Св. Св. Кирил и Методий“. Същото се комбинира от бившите съществуващи до днес училища „Св. Климент“ и „Отец Паусий“ и двете първоначални, а така също и новооткритото училище е само първоначално. Помещава се в специално новопостроена училищна сграда“.

Дата на зап. сването	По-важни събития и явления, които имат връзка съ училището (по учебни години)	Забележка
10. IX. 1939г.	<p style="text-align: center;"><u>1939 / 1940 уч. год.</u></p> <p>Отъ днесъ 10. септември 1939 год. се туря начало на съществуване на ново училище подъ името „Св. Св. Кирилъ и Методий“. Същото се комбинира отъ бившиятъ същес- твующи отъ днесъ училища „Св. Климентъ“ и „Отецъ Паусий“ и двете първоначални, а така също и новооткритото училище е само първоначално. Помещава се въ специално новопостроена училищна сграда.</p>	

Строежът на сградата е отдаден на предприемач на търг, станал на 7 март 1938 година, а плановете и книжата са изготвени от архитект Димитър Попов от град София.

Строежът на училищната сграда

Строителната линия на постройката е дадена на 30 април 1938 година, а първият камък е положен през месец юли. Сградата е завършена на 5 август 1939 година.

Още при полагането на основния камък училището е кръстено на двамата славянски праучители - „Св. Св. Кирил и Методий“.

При полагането още на основния камък училището е кръстено на името на двамата славянски праучители „Св. Св. Кирил и Методий“.

Училищната сграда е започната и завършена при общинска управа: кмет – Георги Хр. Шиваров, общински съветник – Кръстю Тодоров – главен учител, свещеник Георги Кордов и Илия Славков – представител на кооперациите и училищното настоятелство.

Сумата, изразходвана за строежа е **2 305 919 лева**.

Училището се открива при
учителски персонал съвместно
име се отъ учителите: Кръстьо
Подаров, Пандасева М. Телешкова,
Георги Симеонов и Милка Ув. Аврамова
и кенаримата бивши учители при
училището „Отец Паисий“ и Иванъ
Т. Поповъ, Иванка М. Подарова,
Андрейката Славкова и Толяна Поповъ
учители при бившето училище „Св. Кирилъ“.
За тия учители давало следното сведение:
1. Кръстьо Подаров - учител, редовен първо. Урб. съ 4 новинари.
2. Пандасева М. Телешкова - учителка редовна първо. Учителка съ 4 новинари.
3. Иванка М. Подарова - учителка, — „ — „ — съ 2 новинари.
4. Георги Симеонов - учител, редовен първо. Урб. съ 2 новинари.
5. Иванъ Т. Поповъ - учител, — „ — „ — съ 2 новинари.
6. Андрейката Славкова - учителка редовна първо. Урб. съ 1 новинари.
7. Милка Ув. Аврамова — „ — „ — „ — 1 — „ —
8. Толяна Поповъ — учителка редовна първо. Урб. съ 1 — „ —

На 15 септември 1939 година е отслужен водосвет, а на 16 започват учебните занятия за 397 ученици, разпределени в 8 паралелки – по две във всяко отделение (клас). През месец октомври учебните занятия са прекъснати за 8 дни, поради заемане на училищните помещения от войскови части. По същата причина са прекъснати и за повече от месец до края на 1939 година.

На 16 и 17 юни са проведени изпитните беседи, при масово участие на родителите и близките на учениците.

На 30 юни приключва учебната година с Годишно утро, изнесено в салона на читалището, съвместно с другите две училища в града – „Гоце Делчев“ и „Братя Миладинови“ – „бляскаво изнесено от учениците и отлично посетено“.

30. VII. 1940. Днес 30. VII. 1940 г. се прекъсва учебната година с годишно учено сурено в салона на Кметството съвместно с учителите „Тодор Стоев“ и „Борис Милорадови“ Българско изнесено от учителите и отишло посетено.

През следващата учебна година в училището вече има 9 паралелки, както и детска градинка, а учебните занятия отново са прекъсвани, поради настаняване на войкови части, и за цели два месеца (от 1 октомври до 3 декември), поради съществуваща заразна болест „детски паралич“.

В периода 1939 – 1947 главен учител в училището, за месец и директор е Иван Тотин.

Като най-значими събития, в летописната книга на училището са вписвани честите прекъсвания на учебните занятия, изпитните беседи и годишните учено, честите „педагогически ревизии“, извършвани от областния училищен инспектор, както и гордостта, че няма наказвани ученици и учители.

През 1941 година е закупено първото радио Филипс.

От 17 септември 1947 година училището вече е „пълноразвито основно училище“.

17. IX. 1947. От днес при училището се прекъсва ^{от 1. II. 1947 г.} в прогимназиални паралелки ^{и в училището} става по-развита. Съставът учителски е следният: Ананас Н. Витанов - редов. прогимн. учител, Димитър Измирлиев - редов. първоначален учител, Вера Карагочева - редовно прогимн. учителка, Митра Измирлиева - редовно прогимн. учителка, Борис Богданов - редов. прогимн. учител и Антоан Илиев - редов. първоначален учител.

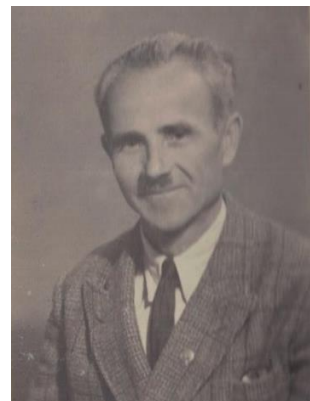
Първите прогимназиални учители в училището са:

Вера Карагеоргиева

Димитър Измирлиев

Стоян Жерев

За директор на основното вече училище, до назначаване на титуляр, е назначен Иван Тотин – досегашен главен учител.

24. IX. Във основа на предписанието № 631 от 18. VI. 1947 г. на 2-та 1-и Окл. Училищ. Инспектор до Назначаването на титуляр директор на Основното училище за временен макаръ се назначава учител Иван Тотин – досегашен главен учител на първоначалното училище.

Месец след това за директор е назначен Димитър Измирлиев.

24. IX. От 1-и месец при училището встъпи в длъжност титуляр директор на Основното училище учител Димитър К. Измирлиев.

През 1949 година училището е радиофицирано с 10 малки и 1 голям говорители. Директорът води учениците на научни екскурзии, а учителите провеждат първия си педагогически курс с четири лекции, които са посетени от всички учители в града и селата.

В периода 1950 – 1958 година летописната книга не е водена.

В училищния албум е вписан като директор **Илия Петров Крантев**: „За пръв път бива назначен за учител в село Рибново през 1935 година, където преподава 7 година. След това учителствува в селата Скребатно, Долно броди, и Огняново“ – 16 години след това е назначен в училище «Кирил и Методий». Вероятно е бил директор през 1951 -1952 година.

За него е записано: «Миналата 1950 година Президентът на Народното събрание с Указ №331 го удостои с наградата „Златен орден на труда“, за «16 годишна непрекъсната служба на границата, за отлична възпитателна работа, за организиране на самодейни колективи и за развиване на музикалното образование и култура и активна обществена дейност. (из в. Учителско дело, брой 4 от 2.09.1950 година)“

В някои от тези години (към края на периода 1950-58) директор на училището е била и прогимназиалната учителка **Вера Карагеоргиева**.

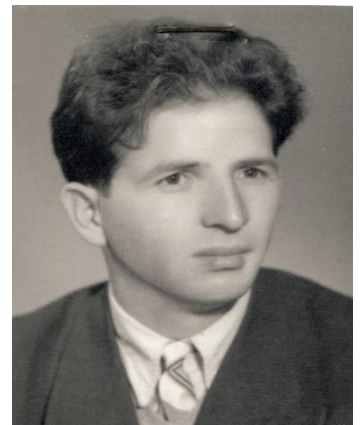

Снимката е предоставена от г-н Самуил Шейнин, ученик в училището (1956)

Поради излизането в отпуск по болест на директора Вера Карагеоргиева, през 1958 година за директор е назначен **Асен Плевнелиев** – бивш околийски инспектор.

Паралелките в училището са вече 18, а учителите от 22 стават 26.

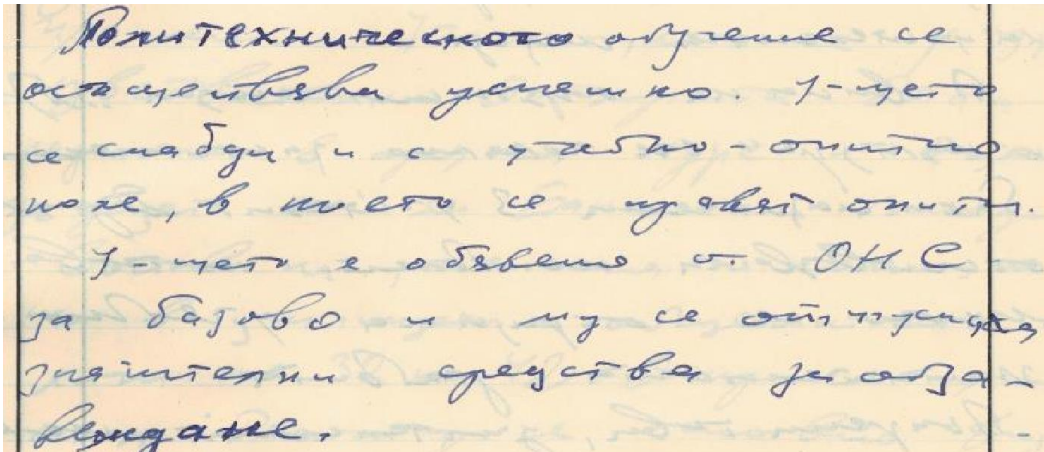
Извършени са значителни подобрения:

„Училищният двор се ограда със здрава стена, партера се приспособи за учебни занятия, като в него се откри помещения за кабинет, работилница и стая за спортна школа. Боядисана е фасадата на училището. Обогасти се материалната база, като се закупиха много уреди и помагала“.

Училището е обявено за базово и са отпуснати много средства за обзавеждане.

През учебната 1960/61 година е открит училищен стол, ремонтиран е физкултурния салон. Обхванати са всички ученици – *„всички подлежащи на задължително обучение деца бяха прибрани в училище и не се допуска отсъствие“.*

Учителски колектив с директор Славчо Бухлев

Единственото събитие за 1963 година, което е вписано в летописната книга е закупуването на фанфари, което играе важна роля в училищния живот десетилетия напред.

Под ръководството на Георги Баталов – учител по музика, фанфарната музика става емблема на Първо основно училище.

1963 год.
На 23 май по инициатива на уч.-ля Георги
Баталов е закупена франфартна музика в училището.
Под негово ръководство на 24 май 1964 год. е
изнесен първия концерт. под негово ръководство.

Георги Баталов отдава целия си живот на училището и децата на Първо основно училище. Поклон пред неговото изключително дело! (Изказваме огромна благодарност на семейството му за предоставените семейни архиви!)

Липсва информација за училишния живот през 1965 – 1966 година.

През учебната 1967/68 година директор на училището е **Славчо Бухлев**.

В училището има 23 паралелки, 2 полудневни групи, както и вечерни паралелки в седми и осми клас. По това време са направени пристройката и надстройката на училищната сграда. Училището е посещавано от учители от други училища за обмен на педагогически практики.

През учебната 1969/70 година директор на училището е **Георги Андонов**.

Ученици от училището ни печелят първо място в прегледа на маршовата песен и са наградени с екскурзия до Рилския манастир.

57
Група от средния курс в училището се яви на преглед на маршовата песен и се класира на първо място. а екскурзия до Р. манастир.

Училището продължава да се разраства като брой ученици и учители.

161x
1970/71 год.
Открита е трета завимална и четвърта подготвително група с възпитателката Геновева Хаджиангелова - редовна проф. уч-ка по български ез. четвърта предуминицилна група с р-л. Гавриела Радева - редовна учителка и две групи завимални в началния курс с З. Минчева и М. Телешевска - начални уч-ки.

От учебната 1970/71 година в училището е открита трета завимална и четвърта подготвително група. От тогава може би е и приятелството между две прекрасни жени и учителки – Геновева Хаджиангелова (родена 1938 г.) – редовна учителка по български език, назначена за възпитател и Катерина Диклиева – учител на 4а клас.

Геновева Хаджиангелова

Катерина Диклиева

В училището освен педагогически четения, се провеждат Вечери на математика и физиката. Проведеният от Катерина Диклиева „Карнавал на здравето и здравна викторина“ предизвиква изключителен инетрес.

Въведена е инициатива, която се превръща в традиция – всеки месец се празнуват рождените дни на учители.

Снимките са предоставени от Геновева Хаджиангелова,
за което изказваме дълбока благодарност!

През учебната 1971/72 година директор отново е Асен Плевнелиев – гимназиален учител по български език и история – учител и директор, който притежава завидни знания и отлични организаторски умения.

Дата на записването	По-важни събития и явления, които имат връзка с училището (по учебни години)	Забележка
15.11	<p>1971/72 год.</p> <p>За директор на училището е изпозван от Средното техническото училище по електротехника, д-р Асен Плевнелиев – гимназиален учител по български ез. и история.</p> <p>Новият директор с много знания и енергия, мобилизира учителския колектив за творческа дейност по новите изисквания за реформа в образователната система.</p>	

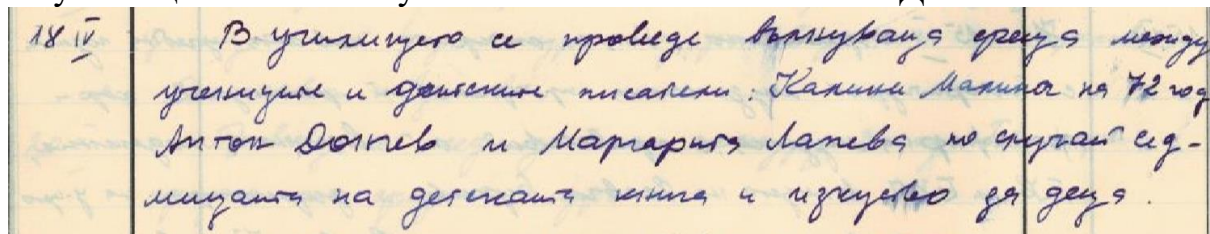
Учебната година е открита изключително тържествено за 1100 ученици и 50 учители с музикално-литературна програма с участието на фанфарната музика, училищния хор и приветствия от военното поделение.

Училището ни получава подарък от ТКЗС – 2 декара земя за опитно поле.

15.11	<p>Учителският колектив се състои от 50 души с 12 паралелки в началния курс, 15 паралелки в средния курс, 4 занимални в средния курс, 3 занимални в началния курс, 4 предучилищни групи и 1 вечерна паралелка VIII кл. Висше общо 1100 ученици</p>	
-------	--	--

Учителите не жаят сили и енергия – те са истински учители-вдъхновители: проведени са вечер на химията под името „Огънят през вековете“ и вълнуваща вечер на математиката, която по-късно е изнесена и в други училища.

През 1972 година, по повод Седмицата на детската книга, на учениците от училището ни са гостували Калина Малина и Антон Дончев.

В този период на развитие на училището в летописната книга вече са вписани и имената на Зорка Тойчева - учител и Никола Кутинов – заместник-директор.

От учебната 1973/74 година директор на училището е Никола Кутинов, а Зорка Тойчева – заместник-директор.

Довършено е започнатото от Асен Плевнелиев озеленяване и оформяне на градинките и двора.

Поставено е началото на „новото българско единно политехническо училище“, за което Министерството на народната просвета полага огромни грижи – за учителите на първокласниците са организирани курсове и семинари, осигурени са учебници и нови бюра и шкафове, както и указания и ръководства с „развити уроци“ по всички учебни предмети. Всички ученици от 1. до 4. клас получават безплатно всички учебници.

Учителката Гондова – снимката е от архива на г-н Иван Бусаров

През 1974 година за първи път се провежда тържествена вечер в чест на всички учители, навършили 50 години. Развива се и богата методическа дейност – методическото обединение започва работа по тригодишен проблем „Обучение и развитие“ с открити уроци.

Постиженията не закъсняват – четирима учители са удостоени с Трети клас квалификация.

През 1975 година под ръководството лично на министъра на народната просвета е проведена Национална конференция по проблема „Обучение и развитие“. Трима учителите от училището участват в конференцията, а заместник-директорът Зорка Тойчева изнася доклад.

През 1976 година училището ни е обявено за районен първенец в Републикански преглед на училищата.

Дата на записването	По-важни събития и явления, които имат връзка съ училището (по учебни години)
28 IV 1976 год.	<p>По решение на ОК на СБУ училището е обявено за районен първенец по VII^{та} републикански преглед на училищата.</p> <p>Училището получава грамота, колективна награда от 1000 лв. и индивидуални награди, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Експедиция до СССР на Л. Дучева, 2. Експедиция на С. Раева

Учениците имат завидни постижения в областта на математиката и българския език.

10 V 1976 г.	<p>Четири ученика от VII кл. на училището ни взеха участие в 10^{ти} кръг на олимпиадата по математика в гр. Благоевград, и учениците Катерина Костадинова и Маргарита Константинова се класираха съответно на 1 и 4^{то} място, с което да се записват в математическия гимназиец без конкурс и изпит.</p> <p>Презабавачка по математика в VIII кл. през изминалата учебна година Вера Данилова.</p>
--------------	---

30 V
 При окръжното състезание работата по „Защита на природата“ = бяха наградени 3 ученици следните ученици:
 1. Маргарита Малева за разказ
 2. Катерина Тевренова за стихотворение
 3. Мая Михайлова за рисунка.

От 28 до 31 октомври 1976 година за първи път се провежда в града „Празник на моя град“, с участието на всички ученици.

През 1977 година училището преминава изцяло на кабинетна система. С активното участие на учителя Баталов е открит и специален кабинет по музика.

Успехът на учениците значително се повишава – те участват активно в олимпиадите по химия, физика и математика (по математика са участвали 120 ученици). Постиженията са във всички области.

23 IV Проведе се турне на политическия месец с участниците на групи от VII и VIII клас. - катерката на първо място.

26 IV Проведе се турне на мартовския месец с участниците на групи от 70 ученици под ръководството на учители: Т. Калачов и А. Захаров, катерката на първо място.

Учителите, преподаващи на 8. клас – 1978-79 година

Зорка Тойчева е директор на Първо основно училище «Св. Св. Кирил и Методий» от февруари 1986 до 01.09.1992 година.

Най-хубавото нещо, което запомних като директор на Първо основно училище са учениците. Училището години наред беше на първо място по успех. Винаги сме печелили първите места на състезанията. Особено впечатляващи бяха изявите на учениците от секция художествена гимнастика.

Всеобщо бе мнението на обществеността в град Гоце Делчев, че учениците от Първо основно училище са най-хубавите и дисциплинирани ученици.

Тези резултати бяха дело на системната ми работа като ръководител на училището и работата ми като директор с класните ръководители и пионерските активи. Но най-големият ми принос по отношение на подобряването на условията на труд в училището е парафицирането му през 1987 година. Трудностите бяха големи, но си струваше, тъй като коренно се промени хигиената в училището. Класните стаи станаха по-топли и уютни, отговарящи на условията за учебен труд.